Y Grŵp Trawsbleidiol ar Dlodi

9 Hydref 2018, 12:30, Ystafell Gynadledda A, Tŷ Hywel

Yn bresennol

John Griffiths (Aelod Cynulliad, Llafur Cymru), y Cadeirydd Claire Cunliffe (Oxfam Cymru), Ysgrifenyddiaeth

Beth Thomas (Big Issue)	Cath Thomas (Achub y Plant)
Sarah Way (SRCDC)	Tom Davies (Cymdeithas y Plant)
Carol Wardman (yr Eglwys yng Nghymru)	Michelle Lewis (Cyngor ar Bopeth)
Susan Lloyd Selby (Ymddiriedolaeth Trussell)	Kerry Moore (Prifysgol Caerdydd)
Ben Lloyd (Achub y Plant)	Nick Ireland (USDAW)
Yr Athro Kevin Morgan (Prifysgol Metropolitan Caerdydd)	Sarah Thomas (WI)
Lizzie Swaffield (Prifysgol Metropolitan Caerdydd)	Dr Duncan Holtom (Pobl a Gwaith)
Mike Hedges (Aelod Cynulliad, Llafur Cymru)	Cai Griffiths-Sturge (BASW)

Victoria Winckler (Sefydliad Bevan)

Ymddiheuriadau

Rachel Cable (Oxfam Cymru)

Sarah Germain (Fareshare Cymru)

Emma Holmes (PHW)

1. **Croeso a chyflwyniadau**

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod a chyflwynwyd pawb o amgylch y bwrdd.

2. **Busnes craidd y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol**

Dywedodd y Cadeirydd wrth yr aelodau fod blwyddyn wedi mynd heibio ers sefydlu'r Grŵp Trawsbleidiol ar Dlodi ac felly roedd angen cynnal etholiadau mewn perthynas â rolau'r Cadeirydd a'r Ysgrifenyddiaeth.

Cynigiwyd ac eiliwyd bod John Griffiths (AC) yn parhau'n Gadeirydd a bod Oxfam Cymru yn parhau i ymgymryd â gwaith yr Ysgrifenyddiaeth.

3. **Sylwadau ar y flwyddyn flaenorol**

Cafwyd trafodaeth ar waith y grŵp hyd yma gan gynnwys yr ohebiaeth â'r Prif Weinidog a'r cynnig llwyddiannus i gynnal Dadl gan Aelodau Unigol. Nododd y Cadeirydd fod y grŵp wedi gwneud cynnydd da mewn dim ond blwyddyn a'i bod yn galonogol ei fod wedi llwyddo i agor deialog o'r fath gyda'r Prif Weinidog a'r swyddog, ac mae angen sicrhau bod y momentwm hwn yn parhau. Nodwyd hefyd fod y dadl gan Aelodau Unigol wedi bod yn ddefnyddiol iawn o ran hoelio sylw'r holl bleidiau gwleidyddol yn enwedig yn ystod cyfnod pan fo Brexit mor flaenllaw. Teimlai'r

holl aelodau fod angen i'r grŵp sicrhau bod y momentwm yn parhau a bod y Grŵp yn parhau i fod â llais beirniadol o gofio nad oes strategaeth ar waith o hyd.

Yn yr ohebiaeth ddiweddaraf â'r Prif Weinidog, nododd yr aelodau bod ymrwymiad i gyhoeddi taflen ffeithiau yn amlinellu'r hyn y mae'r llywodraeth wedi'i wneud i fynd i'r afael â thlodi, a hynny erbyn mis Medi 2019, ac eto nid yw hon wedi'i chyhoeddi eto.

CAM I'W GYMRYD: Oxfam Cymru a'r Cadeirydd i ysgrifennu at y Prif Weinidog i ofyn am gopi o'r cynllun gweithredu

Nodwyd hefyd fod y Prif Weinidog yn dweud yn ei lythyr bod dau o'i Weinidogion yn gyfrifol am fynd i'r afael â thlodi, sef Julie James, y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol a Ken Skates, y Gweinidog dros yr Economi a Thrafnidiaeth. Cafwyd trafodaeth ar ymgysylltiad yr aelodau â'r Gweinidogion hyn gan gynnwys y cyfarfod rhwng y Rhwydwaith Dileu Tlodi Plant ac ymgysylltiad Julie James a Chyngor ar Bopeth â Lee Waters ynglŷn â thwf swyddi a thasglu'r cymoedd. Tanlinellwyd y dylid mynd i'r afael â thlodi fel arf economaidd mewn trafodaethau sylfaenol ar yr economi a chynlluniau cyllidebol.

Dywedodd CC fod Ken Skates, Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth, wedi gwrthod cwrdd ag Oxfam Cymru, sef Ysgrifenyddiaeth y grŵp, yn dilyn y Ddadl gan Aelodau Unigol; a chynigiwyd iddynt gwrdd, yn lle hynny, â Maureen Howells, Cyfarwyddwr Ffyniant yn Llywodraeth Cymru. Yn anffodus, nid oedd modd i Maureen fod yn bresennol yn y cyfarfod ar yr amser a'r dyddiad a drefnwyd, ond trefnwyd i Oxfam Cymru gwrdd â swyddogion eraill o'i thîm.

Cytunwyd y dylid cysylltu â'r ddau Weinidog i ofyn am y camau y maent yn eu cymryd ar hyn o bryd o fewn eu portffolio a'u gwahodd i gyfarfod yn y dyfodol.

CAM I'W GYMRYD: Oxfam Cymru a'r Cadeirydd i ysgrifennu at y ddau Weinidog i'w holi am y camau y maent wedi'u cymryd ac yn eu gwahodd i gyfarfod yn y dyfodol.

4. <u>Y camau nesaf</u>

Cafwyd trafodaeth ar y camau nesaf a thaflen ffeithiau'r llywodraeth y cyfeiriwyd ati yn llythyr y Prif Weinidog. Teimlwyd y byddai cynnwys y cynllun gweithredu yn gallu llywio gwaith y grŵp ac y gallai fod yn sail i ddull thematig o gynnal cyfarfodydd yn y dyfodol.

Cytunwyd y byddai'r aelodau yn penderfynu ar themâu'r cyfarfodydd nesaf wedi i'r daflen ffeithiau ddod i law.

CAM I'W GYMRYD: Bydd cyfarfodydd yn y dyfodol yn dilyn themâu penodol, fel y gall aelodau ddod ag adroddiadau a ffrydiau gwaith allweddol ynghyd. Bydd yr aelodau'n penderfynu ar y themâu cyn gynted ag y bydd taflen ffeithiau Llywodraeth Cymru wedi dod i law.

Trafodwyd y modd y mae'r grŵp yn ymgysylltu â'r cyhoedd a'r sector preifat. Nododd Nick Ireland fod gan y grŵp rôl bwysig yn y broses o ddylanwadu ar arferion gwaith ac ideoleg cyflogwyr yn y sector preifat. Roedd Mike Hedges, AC yn cytuno, a soniodd yn ddiweddarach am y ffaith bod contractau oriau amrywiol ac arferion gwaith ansicr mor gyffredin ym maes tlodi. Nododd Nick Ireland y gellid cylchredeg gwaith ymchwil yn ymwneud â'r maes hwn a thynnodd Claire Cunliffe sylw hefyd at waith ymchwil a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Ofcom GB, sef Behind the Barcodes.

CAM I'W GYMRYD: Nick Ireland i gylchredeg gwaith ymchwil Claire Cunliffe ynghyd â'r adroddiad, Behind the Barcodes.

Nodwyd bod y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau yn cwblhau ei adroddiad ar Fudd-daliadau yng Nghymru: opsiynau ar gyfer datganoli system nawdd cymdeithasol a fydd yn cynnwys argymhellion sy'n berthnasol i'r grŵp hwn.

Trafodwyd y wybodaeth ddiweddaraf am waith y glymblaid gwrthdlodi a ffurfiwyd yn ddiweddar a sut y gellid ei ddefnyddio i lywio cyfeiriad y grŵp trawsbleidiol yn y dyfodol. Er enghraifft, bydd Toesen Economaidd Cymru 2020, adroddiad sy'n cael ei gynhyrchu gan yr Athro David Egan a Lizzie Swaffield ar gyfer y glymblaid gwrth-dlodi, yn darparu gwybodaeth a data gwerthfawr. Cytunwyd y bydd yr adroddiad yn cael ei gyflwyno yn y cyfarfod nesaf.

CAM I'W GYMRYD: Claire Cunliffe i drefnu cyflwyniad ar adroddiad Toesen Economaidd Cymru 2020 yng nghyfarfod nesaf y Grŵp Trawsbleidiol.

Cafwyd trafodaeth ar rôl y Grŵp fel llais beirniadol ar waith y llywodraeth ond hefyd fel rhwydwaith rhannu gwybodaeth i ehangu gwybodaeth yr aelodau am y gwahanol feysydd y mae sefydliadau'n ymdrin â nhw ac i'w helpu i ddeall lle mae arbenigedd wedi'i ganoli yn y sector. Er mwyn hwyluso hyn, cytunwyd y byddai'r aelodau'n anfon broliant byr i Oxfam Cymru ar y meysydd gwaith y mae eu sefydliad yn ymdrin â nhw.

CAM I'W GYMRYD: Yr aelodau i anfon gwybodaeth at Claire Cunliffe am y gwahanol feysydd y mae eu sefydliad yn arbenigo ynddynt a'u casglu ynghyd mewn un ddogfen.

Nododd Kerry Moore fod gan newyddiadurwyr ddiddordeb mewn materion tlodi ond nad ydyn nhw bob amser yn gwybod sut i baratoi adroddiadau ar faterion tlodi cudd. Mae cynhadledd ar y gweill a fydd yn ystyried y materion hyn ac a allai fod o ddiddordeb i'r aelodau

CAM I'W GYMRYD: Kerry Moore i anfon manylion y gynhadledd at Claire Cunliffe i'w dosbarthu i aelodau'r grŵp

Tanlinellodd Victoria Winckler nad yw'r ymrwymiadau ym maniffesto'r Prif Weinidog mewn perthynas â mynd i'r afael â thlodi, yn enwedig tlodi plant, wedi'u rhoi ar waith mewn unrhyw ffordd ystyrlon eto. Y prif ffactorau sy'n sbarduno tlodi yw prinder gwaith boddhaol, costau byw uchel a system nawdd cymdeithasol annheg. Nid yw'n wir nad oes gan Lywodraeth Cymru y gallu i fynd i'r afael â'r meysydd hyn ac felly mae angen i ni ganolbwyntio'n ddygn ar y ffactorau a'r problemau hyn.

Dywedodd y Cadeirydd wrth yr aelodau y bydd aelodau meinciau cefn Llafur yn cael cyflwyniad gyda hyn ar yr hyn y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud ar hyn o bryd i fynd i'r afael â thlodi. Trafodwyd yr angen i fonitro a gwerthuso effeithiolrwydd y gwaith y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud yn y cyswllt hwn.

5. <u>Unrhyw Fater Arall</u>

Dim

6. <u>Cloi</u>

Diolchodd y Cadeirydd i bawb am ddod a daeth â'r cyfarfod i ben. Cynhelir y cyfarfod nesaf ddechrau 2020 - y dyddiad i'w gadarnhau.